

Σημεία σχετικά με την πρόοδο της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης

1. Η πορεία η οποία έχει ακολουθηθεί ως τα σήμερα από τα ευρωπαϊκά κράτη σχετικά με την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση ανταποκρίνεται πλήρως στις αντιλήψεις των εμπνευστών της Ενωμένης Ευρώπης, που εκφράστηκαν από τα πρώτα βήματα (δεκαετία του '50) αυτού του τεράστιου εγχειρήματος: τελικός στόχος η πολιτική ενοποίηση των ευρωπαϊκών κρατών, με άμεση προτεραιότητα την οικονομική ολοκλήρωση (ως προϋπόθεση για την πολιτική ολοκλήρωση), και προσεκτική διεύρυνση του αρχικού κύκλου κρατών ενταγμένων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, με βάση κριτήρια οικονομικά, κοινωνικά και πολιτικά (δημοκρατία, ανθρώπινα δικαιώματα, κλπ).

2. Το στάδιο της οικονομικής ολοκλήρωσης έχει προχωρήσει ικανοποιητικά, με αποκορύφωμα την ΟΝΕ, και πλέον είναι απαραίτητο να ληφθούν αποφάσεις για το επόμενο βήμα, το οποίο δεν μπορεί παρά να είναι πολιτικό, σύμφωνα με τον αρχικό και αμετάβλητο σχεδιασμό.

3. Το πρόβλημα που προκύπτει για το επόμενο βήμα είναι ότι έχουν στο μεταξύ δημιουργηθεί δυσκολίες που οφείλονται κυρίως σε δύο παράγοντες: πρώτον, ανάμεσα στα 15 κράτη-μέλη υπάρχουν κράτη τα οποία δεν επιθυμούν καν να προχωρήσουν στην οικονομική ολοκλήρωση της ΟΝΕ, και κράτη που, αν και ανήκουν στην ΟΝΕ, δεν επιθυμούν άμεσα ευρύτερες μορφές πολιτικής ενοποίησης. Δεύτερον, ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση αντιμετωπίζει, για πρώτη φορά, ένα πρόβλημα μαζικής διεύρυνσης που, μάλιστα, αφορά χώρες δομικά ανέτοιμες να ανταποκριθούν (οι περισσότερες από αυτές) στο αίτημα της ΟΝΕ και της πιο προωθημένης πολιτικής ένωσης.

4. Πώς θα ξεπεραστούν αυτά τα προβλήματα; Και πώς θα δοθεί και πάλι στους ευρωπαίους ένα όραμα, το οποίο έχει περιοριστεί σήμερα στον μερκαντισμό και στην οικονομικολατρεία; Και που έχει οδηγήσει - πολύ πέρα από το πρόβλημα της δημοκρατικής νομιμοποίησης - σε καθίζηση του ενδιαφέροντος τους;

5. Η εύλογη απάντηση έχει εμμέσως δοθεί από τους εμπνευστές της ευρωπαϊκής ιδέας: όταν το στάδιο της οικονομικής ολοκλήρωσης έχει σημαντικά προωθηθεί, θα πρέπει να υπάρξει ενδυνάμωση της πολιτικής ολοκλήρωσης. Πράγμα που σημαίνει ότι σε πρώτο στάδιο τα κράτη της ΟΝΕ θα πρέπει να προχωρήσουν σε μια πολιτική ένωση, είτε αυτή την ονομάσουμε ομοσπονδία, είτε όχι. Θα πρέπει δηλαδή να υπάρξουν: α) πολιτικές κοινές οι οποίες να εξικνούνται πέραν των οικονομικών πολιτικών και β) όργανα της Ένωσης που να αποφασίζουν για τις πολιτικές αυτές.

6. Μια τέτοια εξέλιξη προϋποθέτει τολμηρές αποφάσεις που ξεπερνούν τις κατεστημένες αντιλήψεις των σημερινών ισορροπιών: η πολιτική Ένωση ή η ομοσπονδιακή Ευρώπη θα πρέπει να ξεκινήσει με όσα κράτη της ΟΝΕ θεωρούν ότι πρέπει να συμμετάσχουν σε αυτό το βήμα. Η ΟΝΕ είναι προϋπόθεση, χωρίς να σημαίνει ότι αν όλα τα κράτη της ΟΝΕ δεν είναι έτοιμα να προχωρήσουν, η εξέλιξη θα πρέπει να ανασταλεί. Θα πρέπει φυσικά να καταβληθούν προσπάθειες ώστε τουλάχιστον όλα τα μέλη της ΟΝΕ να είναι μέσα. Όπως θα πρέπει να τονιστεί στους υποψήφιους της ΟΝΕ ότι το επόμενο βήμα θα είναι μια διευρυμένη μορφή πολιτικής ολοκλήρωσης. Όσο αφορά στην οργανωτική μορφή ενός νέου σχήματος, θα πρέπει να υπάρξει πρόνοια θεσμικής συνεργασίας των ομοσπονδιακών οργάνων των ενταγμένων κρατών με τα κράτη που, σε πρώτο στάδιο, θα συμμετέχουν στην ΟΝΕ αλλά δεν θα επιθυμούν να ενταχθούν

στο ομοσπονδιακό σχήμα. Κάτι σαν μεταβατικό στάδιο, όπου η ομοσπονδία θα παρουσιάζεται με μια φωνή και οι άλλες χώρες εξατομικευμένα.

7. Όσο αφορά στη διεύρυνση αυτή μπορεί να συνεχιστεί όπως έχει προβλεφθεί. Σε πρώτο στάδιο ένταξη, σε δεύτερο στάδιο ένταξη στην ONE (για όσους μπορούν και όσους το επιθυμούν), σε τρίτο στάδιο ένταξη στην πολιτική οντότητα (ομοσπονδία). Με προϋποθέσεις φυσικά που αφορούν στην προηγούμενη εξέλιξη τους στους κρίσιμους θεσμούς και δομές.

8. Όσο αφορά στις πολιτικές που θα πρέπει να γίνουν ενιαίες, και να αποφασίζονται από ομοσπονδιακά όργανα, αυτές επίσης με τη σειρά τους μπορούν να έχουν ως αφετηρία ένα μικρό αριθμό και να διευρύνονται αναλόγως. Με άλλα λόγια, το ομοσπονδιακό «κράτος» μπορεί σε πρώτο στάδιο να αποφασίζει για πολιτικές που είναι συναφείς με τη μεγιστοποίηση του διεθνούς οικονομικού ρόλου της ONE (εξωτερική πολιτική, πολιτική άμυνας και ασφάλειας), ή και την καλύτερη ανάπτυξη της ONE στο εσωτερικό των ομοσπονδιακών οντοτήτων.

9. Τέλος θα πρέπει να επισημανθεί ότι στη φάση των διαπραγματεύσεων για την μεταφορά εξουσιών στην ομοσπονδιακή οντότητα - ή όπως άλλως ονομαστεί αυτή - τα κράτη μπορούν να διατηρήσουν ζωντανά τμήματα των συμφερόντων τους στα περιφερειακά όργανα.